

Summary

The masonry foundations of the former Gerňa Inn (known from 1715) with related artefacts (Fig. 88) were discovered in connection with the building development in the northeastern periphery of Tvarožná (Brno-Country District) in 2021. The inn was related to the deserted road from Brno to Olomouc.

Petr Kos

Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště)

Ul. Politických vězňů, parc. č. st. 328/2.

Industriální období. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK: -537289,18, -1181111,65; -537395,54, -1181083,69; -537378,6, -1181000,94; -537272,81, -1181022,46

V rámci přípravných prací před rekonstrukcí areálu bývalé věznice v Uherském Hradišti byl v roce 2021 proveden zjišťovací archeologický výzkum. Cílem bylo ověřit archeologický potenciál prostoru věznice a odhalit konstrukce související s fungováním objektu. Proto bylo přistoupeno k exkavaci deseti sond, jejichž poloha byla stanovena na základě předběžných výsledků geofyzikální prospekce provedené M. Vágnerem (Vágner 2021).

Sondáží bylo odhaleno množství struktur souvisejících s provozem věznice. Jedná se zejména o zbytky komunikací z různých období fungování objektu, základy staveb, ale i původní dláždění nádvoří. Všechny tyto situace můžeme datovat od konce 19. století až do 60. let 20. století, kdy byl ukončen provoz zařízení. Mezi nejvýraznější situace patří cihelné obvodové zdivo sklepa odhalené na menším západním nádvoří, menší betonová vana s rampou tamtéž a betonové základy blíže nespecifikované lehčí stavby v jižní polovině severozápadního nádvoří. Dále byla odhalena úprava povrchu vnitřního nádvoří a původní dláždění cesty (obr. 89) na menším východním nádvoří.

Pokud se v prostoru věznice nachází starší archeologické situace, jsou skryty pod 1,5–2 m navážky, která byla na lokalitu navedena během stavby na konci 19. století. Navážka byla zachycena v celém zkoumaném prostoru věznice, včetně její severozápadní části, do které původně zasahovalo barokní opevnění města v podobě bastionu. Vzhledem k povaze podloží, které zde tvoří nivní sedimenty, existuje možnost, že případné starší archeologické situace by se mohly vyskytovat v hloubce až několika metrů pod dnešním povrchem (Šimík 2021).

Literatura

Šimík, J. 2021: A010/2021 Uherské Hradiště – věznice. Rkp. nálezkové zprávy, č. j. MTX 202100572 [cit. 2022-11-04]. Uloženo: Archiv nálezkových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarhiv.aiscr.cz/id/M-TX-202100572>.

Vágner, M. 2021: Zpráva o geofyzikální prospekci. Věznice Uherské Hradiště. Rkp. zprávy o geofyzikální prospekci, č. zprávy 21010. Uloženo: archiv Ústavu archeologie a muzeologie FF MU.

Summary

In 2021, trial trenching was carried out based on the geophysical survey at the former prison in Uherské Hradiště (Uherské Hradiště District). Several structures (Fig. 89) associated with the operation of the prison from the late 19th century to the 1960s were excavated.

Jakub Šimík

Obr. 89. Uherské Hradiště. Původní komunikace v prostoru východního nádvoří bývalé věznice. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 89. Uherské Hradiště. The original road in the eastern yard of the former prison. Photo by Archaia Brno.

Ústí (k. ú. Ústí u Vsetína, okr. Vsetín)

„Za Humny“, parc. č. 1384/1.

Vrcholný středověk. Ojedinelé artefakty. Náhodný zásah/nález. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.3047222N, 18.0105556E

Na katastru obce Ústí došlo v roce 2021 k náhodnému nálezu depotu pražských grošů. Obratem po odevzdání nálezu vykonal archeolog muzea spolu s nálezci dohledávku na místě objevu, ale žádné další artefakty nebyly nalezeny.

V hrnci bylo 374 mincí plus několik splených jedinců (předpoklad 3 ks), dále se zde nacházel útržek měšce s tunýlkem a provázkem. Součástí souboru jsou ještě zlomky dalšího většího fragmentu keramické nádoby, zřejmě výdutě hrnce. Tímto střepelem byla nádoba s mincemi překrytá. Celkově šlo o sedm drobných fragmentů. Soubor je předběžně datován do 14. století.

Literatura

Španihel, S. 2021: Ústí. Nález depotu pražských grošů v k. ú. Ústí u Vsetína. Předběžná nálezková zpráva z archeologického výzkumu. Rkp. nálezkové zprávy, č. 2/2021. Uloženo: archiv Muzea regionu Valašsko, p. o.

Summary

A hoard with more than 300 Prague groschen preliminarily dated to the 14th century were found in 2021 in Ústí u Vsetína (Vsetín District).

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Komenského, parc. č. 150.

Novověk 2. Zámek, kaple. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4714578N, 17.9697981E

Během záchraného archeologického výzkumu v roce 2021, který probíhal z důvodu sanace vlhkosti v kapli zámku Žerotínů, byly v interiéru odhaleny zbytky původní městské hradby a blíže neurčená kombinovaná konstrukce s cihlovou klenbou. Na druhé straně zdi, tedy na nádvoří zámku, byly odhaleny různé

pochozí vrstvy novověkého stáří, tvořené odlišně kladenými štetovými dlažbami. Dále byl odkryt zbytek zídky uzavírající nádvoří zámku a oddělující jej od města a dobový kanál z kamenných desek.

Literatura

Neuveдено.

Summary

During the moister remediation at the chapel of Žerotín Castle (chateau) in Valašské Meziříčí (Vsetín District) in 2021, a modern period pavement with stone treatment and a low wall dividing the castle from the town were unearthed in the courtyard. In the chapel interior, unspecified structures with brick vaults and the foundation of the town fortification were found.

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Křížkovského č. p. 8, parc. č. 1.

Novověk 1. Kostel. Orientační zjištění. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4725528N, 17.9707861E

Výzkum proběhl v roce 2021 v prostoru vítězného oblouku v pravé části chrámové lodi kostela Nanebevzetí Panny Marie, pod skupinou lavic nejbliže k hlavnímu oltáři. Po skrytí tenké pochozí vrstvy, která se skládala z nezpevněné malty, písku a hlíny, se v severní polovině sondy objevila dlažba. Tuto, zřejmě barokní, strukturu tvořily pálené čtvercové dlaždice místy doplněné cihlami. Pod dlažbou byla po celé ploše sondy doložena výrazná navážka/vyrovňávka, která obsahovala zejména stavební suť doplněnou nepatrným množstvím novověké keramiky, hřebíků a lidských i zvířecích kostí. Po částečném odkopání této vrstvy byl ve východní části sondy odkryt základový kamenný sokl, který probíhal takřka souběžně s dnešním triumfálním obloukem. Tento základ ležel na hutné, pravděpodobně přírodní vrstvě položené již na podloží. Zajímavější nález byl učiněn v západní části sondy. Zde byly po odkopání zmíněné navážky v hloubce přibližně 170 cm nalezeny vzájemně propojené dvě až tři hrobové jámy zahlužené do podloží. Kosterní nálezy obsahoval jenom nejmladší hrob, který byl orientován západovýchodním směrem nohama k oltáři. Doloženy byly téměř kompletní spodní končetiny (s výjimkou pravého chodidla) a dva prsty levé ruky. Zbytek těla zasahoval již mimo archeologickou sondu. Objevené ostatky patří zřejmě zdejšímu děkanovi Andreasi Helmesinimu (†1707). Předpoklad je založený na specifické orientaci těla směrem k oltáři, které na základě církevního nařízení *Rituale Romanum* upravuje způsob pohřbívání kněží. Andreas Helmesini byl pravděpodobně jediným děkanem, který ve farnosti zemřel a byl zde pochován po zavedení výše uvedeného nařízení v platnost (za informaci děkuji K. Valouškové a P. Laszoviczovi).

Literatura

Neuveдено.

Summary

The archaeological excavation of the parish church in Valašské Meziříčí (Vsetín District) in 2021 documented earlier construction phases and three early modern graves.

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Náměstí, parc. č. 111.

Středověk, novověk. Město. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4715553N, 17.9716061E

Od června roku 2021 probíhá záchranný archeologický výzkum při stavební akci „Revitalizace Náměstí ve Valašském Meziříčí“ (AMČR). Výzkumem bylo zachyceno několik vývojových etap plochy náměstí. Nejstarší horizont osídlení spadá, na základě určení keramického materiálu, do poslední čtvrtiny 13. až závěru 1. poloviny 14. století. Toto období reprezentuje shluk několika domů s dochovanou dřevěnou konstrukcí, související zřejmě s počátky města Valašské Meziříčí. Dendrochronologická analýza vymezuje existenci tohoto horizontu léty 1291+ (dřevěná podlaha v jednom z domů) a 1359/1360 (kůl dochovaný v požárové destruktivní vrstvě).

Další horizont osídlení je pravděpodobně možné klást do 2. poloviny 15. až počátku 16. století. Toto období reprezentuje skupina zásobních jam nacházejících se prakticky uprostřed náměstí. Díky tomu lze předpokládat, že během pozdního středověku byl vnitřní prostor náměstí zastavěn. Je otázkou, jestli jde o pozůstatky kupeckých domů (přičemž vývoj do tzv. špalíčeků nebyl dovršen), nebo jde o doklad dobového úpadku, který mohl vést k postupné degradaci města na vesnici. Z celé baterie jam bylo získáno pouze jedno dendrochronologické datum, a to 1489+.

S následným novověkým vývojem se pojí objev reliktu kamenné fontány, jejíž existenci je možné vymezit přibližně léty 1615 až 1747, kdy ji nahradila socha sv. Floriána. Během výzkumu bylo odhaleno také dřevěné potrubí fontány. Zajímavostí byla superpozice kašny s jedním z výše zmíněných vrcholně středověkých domů. Z dalších souvěkých nálezů je možno zmínit základy opěrných pilířů domů, které tvoří západní linii náměstí. Zde byly také nalezeny základy vnějšího schodiště dnešní radnice s původní věžičkou. U základů věžičky bylo objeveno střepeniště, jehož součástí byly také artefakty dokládající hrnčířskou produkci v pozdně novověkém období. Posledním horizontem pod recentní úpravou náměstí byla štetová valounová dlažba, jejíž vznik datujeme na přelom 17. a 18. století.

Výzkum bude pokračovat druhou etapou během první poloviny roku 2022.

Literatura

AMČR: Záznam M-202103558 [cit. 2022-11-04]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

Several phases of occupation in the centre of the town were recorded during a rescue excavation carried out prior to the reconstruction of the square in Valašské Meziříčí (Vsetín District) in 2021. An accumulation of wood-and-earth houses from the late 13th and the first half of the 14th century and a number of storage pits from the 15th–16th century were excavated. The remains of a stone fountain, the foundations of the supporting columns of the houses on the west side of the square and a cobble pavement represent the early modern period.

Samuel Španihel